

AVENO #51 - Homaj Rajtoj kaj Respondecoj – 2025

Ĝenerala rimarko: pluraj informoj alvenas kun peticio - kompreneble plej multaj el ili ne plu estas aktivaj. Do, bonvolu kontroli la daton, se vi intencas subskribi ian ajn peticion.

Se vi serĉas ion ĉi-sube: pli frue mi uzis la literumadon pere de „x aŭ h”: ch, ... sh + u. Ligoj, sed ekde 2023 ĉefe la ĉapelitajn literojn.

Asocio de Verduloj Esperantistaj (AVE): www.verduloj.org , novaj artikoloj je la enirpaĝo, aliaj sub "Dokumentoj"

Homaj Rajtoj (1947): eo.wikipedia.org/wiki/Universala_Deklaracio_de_Homaj_Rajtoj

Lingvaj Rajtoj = Homaj Rajtoj: www.linguistic-rights.org/

Tutmondaj Mondcivitanaĵaj Teritorioj: www.recim.org/dem/tcm-list.htm

Rajto de memdetermino: eo.wikipedia.org/wiki/Rajto_de_memdetermino

Homaj Respondecoj (1997):

eo.wikipedia.org/wiki/Universala_Deklaracio_de_Homaj_Respondecoj

la dokumento en la angla, kiu ligas al tradukoj en ch. 40 lingvoj:

www.interactioncouncil.org/publications/universal-declaration-human-responsibilities

Internaciaj Tagoj:

27a de Januaro: Holokaŭsta Tago

3a de Majo Monda Tago de Gazetara Libereco

26-a de Julio estas la Tago de Mangrovoj & de Esperanto

- - -

Krome indas rememori:

ke antaŭ la 10a de Marto 1959 okazis ribelo en Tibeto ĉar la Ĉina Registaro ne respektis la kulturon de la tibetanoj, i.a. neglektis la rolon de Dalai Lamao kiel spirita kaj administra ĉefo de la tibetanoj.

Tiam la Ruĝa Armeo de PR Ĉinio perforte okupis Tibeton, mortigis plurajn 10 milojn da tibetanoj, kaj poste detruadis multajn monaĥejojn. La Dalai Lamao fuĝis al Hindio por savi la kernon de la tibeta kulturo - li ankoraŭ vivas kaj mem reduktis sian rolon al spirita gvidanto de la tibeta budhismo.

Bedaŭrinde la nuna ĉina imperio ne akceptas publikan kulturan vivon de turk-devenaj islamanoj, budhismaj tibetanoj, kaj ankaŭ de kristanoj. Sed klopodas enkonduki ŝtatajn surogatojn.

= = =

2025-03-11 Sciencistoj en Rusio estas limigitaj

antaŭ la milito de Putin kontraŭ Ukrainio esis larĝa internacia scienca kunlaboro, malmulte da limigoj.

Nun la sciencistoj estas ege limigitaj en la 5 kampoj de kunlaboro aŭ komunikado kun kolegoj en la 'okcidenta' eksterlando (laŭ la Indekso de akademia libereco).

Libereco de esploro kaj instruado,

Freiheit des wissenschaftlichen Austauschs und der Verbreitung von Forschungsergebnissen

Freiheit der akademischen und kulturellen Meinungsäußerung

Institutionelle Autonomie

Campus-Integrität

Nach Beginn des russischen Krieges gegen die Ukraine im Jahr 2014 und insbesondere nach Beginn der Vollinvasion von 2022 ist die Wissenschaftsfreiheit in Russland beträchtlich erodiert. Die Freiheit von Forschung und Lehre wurde durch verstärkte Repressionen, Ideologisierung und Kriegszensur drastisch eingeschränkt. Wissenschaftler:innen und Studierende üben Selbstzensur und sehen sich administrativem Druck oder sogar einer Strafverfolgung ausgesetzt. Gleichzeitig befördern neue ideologische Pflichtkurse antiukrainische Narrative und militaristische Propaganda. Die Freiheit des wissenschaftlichen Austauschs und der Verbreitung von Forschungsergebnissen ist ganz erheblich beschnitten worden. Internationale Verlage und Institutionen brachen ihre Kontakte zu russischen Wissenschaftler:innen ab. Der Ausstieg aus dem Bologna-System hat die russische Wissenschaft zusätzlich isoliert. Die institutionelle Autonomie ist erodiert, weil der Staat zunehmend in die Verwaltung und die Lehrpläne eingreift und militarisierte Aufsichtsgremien innerhalb der Universitäten installiert. Darüber hinaus erfolgte ein drastischer Rückgang der Campus-Integrität, da sich die russischen Universitäten zu streng überwachten Räumen mit einer umfassenden Infrastruktur für Repressalien und Überwachung gewandelt haben. Dissens wird entschlossen unterdrückt, wodurch eine Atmosphäre der Angst erzeugt wird. Die Freiheit der wissenschaftlichen und kulturellen Meinungsäußerung hat am stärksten gelitten. Die Kriegszensur hat Stellungnahmen gegen den Krieg kriminalisiert, wobei Wissenschaftler:innen und Studierenden harte Strafen drohen (die von Entlassung bis hin zu Gefängnisstrafen reichen). Dieser repressive Druck wird durch den Staat, die Universitätsverwaltungen und illiberale politische Graswurzelbewegungen ausgeübt. Die politische Verfolgung innerhalb von Bildungseinrichtungen erfolgt unter anderem durch Denunziationen, den Einsatz von Ethikkommissionen und durch administrative Maßnahmen. Damit sollen oppositionelle und gegen den Krieg gerichtete Aktivitäten bestraft werden; auch Polizei und Justiz greifen unmittelbar ein.

Jen dokumento (en la germana) de [Dmitry Dubrovskiy](#) (Karls-Universität Prag und Brīvā universitāte, Riga)

https://laender-analysen.de/russland-analysen/463/wissenschaftsfreiheit-russland-2022-2024/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Russland-Analysen+463&newsletter=Russland-Analysen+463

= = =

2025-03-11 Interparoloj gvidis al ebla armistico

Longa diskuto en Saŭdi Arabio - Ukrainio finfine pretas al armistico.

Do, invito al Rusio akcepti ĉi-tiun proponon al 30-taga paŭzo.

La pli granda espero estas, ke dum tiuj 30 tagoj oni trovos interkonsenton por longtempa paco.

laŭ tagesschau.de, nzz.ch, ktp.

= =

2025-03-05 psikologia milito de Putin kontraŭ Eŭropo

Jen unu el du dokumentaj videoj kiuj montras la manierojn influi la civitanojn - kaj la administracion - rezigni pri subteno de Ukrainio.

En la franca kaj germana, subtitoloj eblas - videbla nur ĝis la 9a de Marto.

<https://www.arte.tv/de/videos/122847-000-A/putins-netzwerk-in-europa-2-2/>

= =

2025-02-24 3 jaroj da milito de Putin kontraŭ Ukrainio

Antaŭ 3 jaroj je la 24a de Februaro komencis la provo de Putin okupacii Ukrainion; la afero komencis jam en Novembro 2013, kiam la ukrainia prezidento rifuzis subskribi la kontrakton pri daŭrigo de asociiĝo kun EU. Sekvis Majdan, 2014-03 la akaparo de Krimeo ... ĉi-sube pli da detaloj.

Mi legis plurajn librojn de rusaj ĵurnalistoj pri Putin - ekzemple:

Elena Tregubova "Die Mutanten des Kreml" (2005, ŝi petis azilon en GB 2007). Ŝi estis ĵurnalistino por rusa gazeto, simile kiel la verkistino Anna Politkovskaja.* En ĉi-tiu libro ŝi skribis (iam post 1999) pri la Putinaj Reguloj de Cenzuro:

1: malpermesita estas kritiki Putin-on.

2: malpermesitas kritiki la militon kontraŭ Ĉeĉenio.*

3: malpermesita kritiki la agoj de la sekreta servo (KGB), ekzemple la mortigo de ostaĝoj pere de toksa gaso (2002 en la Teatro je la Dubrowka mortis pli ol 100 ostaĝoj pro la ago de la KGB-uloj), kaj ĉ. 300 lernantoj en Beslan (2004), pro la atako de la speciala trupo.

4: malpermesitas informi pri la ekonomiaj rilatoj inter Putin kaj la oligarĥoj.

5: malpermesitas kritiki la abolon de libereco de amaso-medioj (gazetoj, sendependa TV, ...).

*) Anna Politkovskaja kritikis Putin en libro pri la milito kontraŭ Ĉeĉenio, pro tio ŝi estis murdita de la sistemo. Fakte ne estas klare kiu mortpafiŝ ŝin - estis pluraj teorioj. Fakte ŝi estis murdita je naskiĝtago de Putin. Ni konas rakonton pri simila donaco el la Biblio, tie temis pri la kapo de Johano la Baptisto. Bonvolu legi detalojn en Vikipedio.org

- - -

2025-02-16 La vivo de Alexej Nawalny - 1 jaro post lia morto - murdita (finfine) de Putin

Lia familio. Multaj fazoj el la historio de Rusio (de Ĉernobyl ĝis Buĉa (tie la krueloj de la rusaj soldatoj). Li interesiĝis pri politiko kiam Putin iĝis prezidento, kaj aliĝis al Jabloko - ankaŭ la Verduloj aliĝis al Yabloko, ĉar malfacilis vivteni memstaran Verdan Partion. Dank' al Nawalny Jabloko gajnis pli altajn voĉojn. Sed poste ili ne plu eltenis lin, ĉar li iĝis tro nacionalisma (vidu en Vikipedio). Jabloko protestis kontraŭ la Ukraine-milito de Putin, tial pluraj estraroj estis metitaj en malliberejon. Unu el liaj kunlaborantoj estis Sergej Lagodinsky, nun MEP de la germana Verda Partio.

Jen la retejo de la Verda Frakcio ene de Jabloko: <https://rus-green.ru/>

Nawalny engaĝis pri korupcio, eble lia lasta video estis pri la palaco de Putin proksime de Soĉi, kio montras la grandan riĉecon de la prezidento. La video ankaŭ montras liajn malpli bonajn kondutojn - aparte kontraŭ ĵurnalistoj. Sed ankaŭ la politikan karieron de Putin al faŝisma aŭtokrato.

Rigardata kiel malamiko de Putin; dum li vivis Putin ne elparolis lian nomon. En Aŭgusto 2020 okazis venenigo per Novičok (certe de la supera povo) en aviadilo - tion li supervivis, ankaŭ dank' al kuracistoj en Berlino. Sed li volis reiri al lia batalekampo en Rusio. Kiam li alvenis en Moskvo, li estis tuj arestita, kaj jam en policejo ricevis la punon. Unue 100km for de Moskvo, malsatstrikis por ricevi propran kuraciston. Internacia protesto favore al Nawalny ne mildigis Putin. Lia san-situacio malpliboniĝis, kaj li estis pli kaj pli ŝikanita per izola mallibero (27-foje) - ktp. Je 2023-12-11 li estis transportita al pun-lagro Ĉarp [ĥarp] nordoriente de Uralo. Tie li mortis je la 16a de Februaro 2024 - la korpo estis donita al la patrino de Nawalny nur je la 24a de Februaro. Diversaj registaroj (Usono kaj Germanio) klopodis liberigi Nawalny per interŝanĝo, sed Putin evidente ne volis tion. Lia korpo kuŝas en tombejo Borissowskoje en distrikto Marjino, Moskvo.

Jen troviĝas multaj detaloj (kun fonto-indikoj) - ankaŭ pri la religiaj kaj politikaj okazaĵoj post lia morto:

https://de.wikipedia.org/wiki/Alexei_Anatoljewitsch_Nawalny

Video (1 :29 horoj, en 6 lingvoj (de, en, es, fr, it, pl) - videbla tie ĝis 2026-02-10:

<https://www.arte.tv/de/videos/115486-000-F/becoming-nawalny/>

Hodiaŭ (Dimanĉe) okazis rememor-renkontiĝoj en multaj lokoj en Rusio kaj aliaj landoj. Ĉi tie en Bad Godesberg estis malgranda grupo de ĉ. 20 homoj plejparte de organizo por libera Rusio, kiuj faris solenaĵon viv-al-vide de la ĝenerala konsulejo de Rusia Federacio. Tie nia verda grupo dufoje semajne manifestacias kontraŭ la Ukrainio-milito de Putin.

- - -

2025-02-19 Okupacia milito de Rusio kontraŭ Ukrainio ekde 2014

Jen konciza video pri la ŝanĝo de la mapo ek de la komenco en Marto 2014: Rusio akaparis Krimeon, Donbas kaj Lugansk, kaj poste pli grandajn terenojn ĝis la Dnjevro.

Aktuale alvenis poste la postuloj de Usono ke Ukrainio repagu la subtenon (tio ne estis antaŭe decidita) pere de aparta rajto de Usono preni la mineralajn resursojn (inkluzive de raraj ter-metaloj) , libera uzado de la havenoj ktp..

<https://www.arte.tv/de/videos/120904-019-A/mit-offenen-karten-im-fokus/>

Komento de AVE/mw: por la usona prezidento Trump supozeble egalas, ĉu tiu tereno apartenas al Rusio aŭ al Ukrainio - kondiĉe ke li ricevas la mineralojn. Pri tiuj P.R. Ĉinio (kaj ankaŭ Kongo & Ruando) momente havas la monopolon. Ili atingis la monopolon ĉar komence ili reduktis la prezojn tiom, ke en la merkataj ekonomioj ne eblis konkurenci.

- - -

2025-02-18 Dokumenta video pri la rilatoj inter Rusio kaj Ukrainio

Kiamaniere argumentas Putin por rehavigi al si Ukrainion ?

"Vladimir kontraŭ Volodimir" aŭ: la antikva batalo inter rusaj kaj ukrainaj historiaj rakontoj, en kiu mezepoka princo servas kiel pravigo por la agresmilito de Putin. La dokumentario spuras la ŝlosilajn momentojn en ukraina historiografio kaj rivelas kiel unu el la plej sangaj militoj en Eŭropo ekde 1945 okazis.

<https://www.arte.tv/de/videos/115525-000-A/blackbox-ukraine-kampf-um-die-geschichte/>

"Wladimir gegen Wolodymyr" oder: der uralte Kampf zwischen russischen und ukrainischen Geschichtsnarrativen, bei dem ein Fürst des Mittelalters als Rechtfertigung für Putins Angriffskrieg dient. Die Doku begibt sich auf eine Spurensuche zu den Schlüsselmomenten ukrainischer Geschichtsschreibung und deckt auf, wie es zu einem der blutigsten Kriege in Europa seit 1945 kommen konnte.

Der Dokumentarfilm zeichnet den langen Kampf der Ukrainer gegen eine russische Unterdrückungskultur nach und entschlüsselt, wie ihr Ringen um Freiheit und Unabhängigkeit vor allem eine Schlacht um die eigene Geschichte ist, die schon seit Generationen geführt wird. Zu Wort kommen unter anderem der Schweizer Grandseigneur der Osteuropa-Geschichte Andreas Kappeler, die russische Geschichtslehrerin Tamara Eidelman, deren YouTube-Sessions Millionen Menschen in Osteuropa folgen, der Bestsellerautor und Star der Osteuropawissenschaften Timothy Snyder sowie der preisgekrönte ukrainische Filmemacher Sergei Loznitsa. Sie erzählen von einem Landstrich, der wie in einem Brennglas europäische Geschichte bündelt: von wagemutigen Wikingern, vom blühenden Mittelalter als Brücke zwischen Europa und Asien, von ritterlichen Kosaken, die im 16. und 17. Jahrhundert zu Helden in Westeuropa werden, von einer ehrgeizigen Zarin, der Deutschen Katharina II., die den Süden der heutigen Ukraine unterjocht und so zur brutalen Vorreiterin von Stalin und Putin wird. Nicht zuletzt erzählt der Film die Geschichte der sogenannten Bloodlands, einem Landstrich, in dem Millionen von Menschen im 20. Jahrhundert durch Kriege, Revolutionen, Pogrome und Hunger umgekommen, ermordet oder deportiert worden sind. Heute erinnert sich die Ukraine wieder mühsam ihrer eigenen Geschichte – ganz im Schatten von Wladimir Putin, für den nicht nur Panzer, sondern vor allem die Geschichte selbst zur Waffe wird.

= =

2025-02-11 EU iĝas pli korupta !

Daniel Freund, membro de EU Parlamento en la Verda & Regionalista Frakcio, skribis: ke la korupteco en EU plialtiĝas. Necesas pli bona kontrolo de la pagoj.

Ĉar EU ne estas reala lando, ĝi ne aperas en la indekso de Transparency Internacia.

Danio, Finnlando kaj Singaporo kun noto 90 (de maksimuma 100), respektive 88 kaj 84 estas la tri plej bonaj landoj.

Germanio (noto 75) falis al loko 15, inter alie ĉar la dekstraj partioj (AFD kaj BSW) ricevas grandajn subtenojn de ne tute klaraj donacantoj.

Hungario (noto 41, loko 82):

Li skribis: "La evoluo de korupto en Hungario sub Viktor Orban estas drameca. La lando laŭvorte falis dum la lastaj dek jaroj kaj nun vicas inter Kubo kaj Burkino - klare en lasta loko inter la EU-membroj. ..."

<https://www.transparency.org/en/cpi/2024>

- - -

2025-01 Ortodoksaj pastroj en Rusio ne rajtas preĝi por paco

kelkaj estis ĵetitaj el la Moskva ortodoksa eklezio kiu plene subtenas la okupacion de Ukrainio flanke de Putin.

<https://novayagazeta.eu/articles/2025/01/24/the-wrong-hymn-sheet-en>

- - -

Project 27

The European Federalists Movement in the European Parliament - namely the multipartisan Spinelli Group - commits itself to the objective of a treaty reform of the 27 EU Member States by the year 2027:

- Establishing of a European convention as foreseen in Article 48 of the Treaty of the European Union
- Reshaping and reducing the unanimity principle to make stronger and quicker decisions possible and probable
- Bringing the European security infrastructure to a new level complementary to NATO
- Strengthening the economy via better regulation, strategic investments, more education, a spirit of innovation, a stronger workforce by tackling the demographic winter
- Perpetuate the support for Ukraine and other parts of Europe directly militarily attacked; also via immensely involving EU-actors in the Ukraine reconstruction plans
- Developing European democracy structures
- Enlargement: Making the European Union ready for future accessions.

We will serve as partners of those in the Member States and the EU-institutions who constructively thrive for a treaty reform in the spirit mentioned above.

Lukas Mandl (EPP), Gabi Bischoff (S&D), Sandro Gozi (Renew), Daniel Freund (Greens/EFA), Nikolas Farantouris (Left)

- - -

2025-01-17 Homaj Rajtoj mankas en Rusio, eĉ por advokatoj

Ĉiuj okuloj estis direktitaj al regiona tribunalo en la rusa urbo Petushki ekster Moskvo hodiaŭ, kie tri advokatoj estis kondamnitaj al inter 3,5 kaj 5,5 jaroj da malliberejo, post kiam esti trovitaj kulpaj pro partopreno en proceso. "ekstremisma organizo" pro ilia pasinta laboro reprezentante la forpasintan opozician gvidanton Alexey Navalny.

Ĉi tio estas vere nova malaltiĝo por Kremlo, por kiu ĉi tio estas nur la plej nova provo timigi iujn ajn restantajn eventualajn malkonsentulojn en Rusio kaj ruzo por plue pruvi kiom fervore la supozeble sendependa rusa juĝistaro* metis sin je la servo de la. Kremlo.

Dum la juĝo okazis malantaŭ fermitaj pordoj, la fakto, ke ĝi okazis en Petuŝki, certe ne estas sen ironio. La urbo estas la iluzia celo en la kulta satira romano Moskvo-Petuŝki de la 1970-aj jaroj de Venedikt Jerofejev, en kiu ĝi reprezentas la neatingeblan utopion, pri kiu unu sovetia alkoholulo sonĝas pri socio ĉe la rando de kolapso, kiu tamen sukcesis pluvivi dum preskaŭ pliaj 20 jaroj.

Laŭ la rusa advokato Dmitry Dovgy la kondamno de Vadim Kobzev, Alexey Liptser kaj Igor Sergunin signifas, ke advokatoj, kiuj daŭre laboras en Rusio, "multe pli timos defendi

opoziciulojn, civilajn aktivulojn kaj iu ajn akuzita je krimoj kontraŭ la ŝtato ĝenerale" ĉar ili "rapide fariĝu akuzitoj mem".

(novayagazeta.eu/); jen la foto el la germana TV-kanalo:

https://www.tagesschau.de/multimedia/video/schnell_informiert/video-1424102.html

*) Komento de AVE/mw: mi legis aliloke ke la prokuroro pledis por 1 jaron pli. Do, la juĝistino ne havis multe da libereco - se ŝi ne volus minaci sian propran profesian ekziston. Mi supozas, ke por Rusio tiuj 3 estos ostaĝoj por poste interŝanĝo pri malliberigitaj rusoj en la okcidento.

Amnesty International kaj ankaŭ la germana registaro postulis la liberecon de tiuj 3 advokatoj.

= =

2024-12-30 Pavel Kushnir, elstara rusa pianisto, manifestaciis per fastado en la malliberejo, sed kial li mortis ?

Jen longa informo en la angla de la rusa libera gazeto* pri la morto de la jam fama pianisto Pavel Kushnir, kiu kontraŭis la militon de Putin kontraŭ Ukrainio. Li ankaŭ konstatis ke Putin estas faŝisto. Li pravas laŭ la difino de bulgaro Ĵelju Ĵelev „La Totalisma Ŝtato“ kiun tiu verkis 1967; kaj la unuan fojon publikigis 1982 en SU sub la titolo „La Faŝismo“, (kiu tuj poste malpermesita); kaj kune kun aldona ĉapitro en 1990 aperis, tradukite en Esperanton jam 1992.

Pavel estis kaptita en Birobidzhan, kie li estis por koncerto. Kaj li mortis tie en la kaptejo - oni vidis bluajn striojn en la vizaĝo, je la buŝo kaj super la okuloj.

*) <https://novayagazeta.eu/articles/2024/08/19/facing-down-death-en>

- - -

2025-01-04 Usono anticipe sendis armilojn al Ukrainio

Usono jam en Februaro 2022 liveris armilojn al Kievo antaŭ la grandskala atako de Rusio kontraŭ Ukrainio.

La eksiganta usona ŝtatsekretario Antony Blinken diris al la New York Times:

"Ĉar ni vidis ĝin [la militon] alveni, ni povis certigi ke ne nur ni kaj aliancanoj kaj partneroj estis pretaj, sed ke Ukrainio estis preta. Jam multe antaŭ ol la rusia agreso okazis, ekde Septembro kaj denove en Decembro, ni trankvile sendis multajn armilojn en Ukrainion por certigi, ke ili havas tion, kion ili bezonis por protekti sin."

Blinken kiel ekzemplojn citis kontraŭ-aviadilajn misilojn "Stinger" kaj kontraŭ-tankajn armilojn "Javelin". La armiloj faris decidan kontribuon al "malhelpado al Rusio okupi Kievon, superi la landon, kaj forviŝi ĝin de la mapo."

Samtempe, Blinken atentigis kiom intensaj estis la diplomaciaj klopodoj antaŭ la komenco de la invado por malhelpi militon. Ĉi-kaze sekurecaj interesoj de Rusio estis konsideritaj. Kremla gvidanto Vladimir Putin komencis la militon sole pro deziro al imperia potenco.

2025-01-04, 22:50 <https://www.tagesschau.de/newsticker/liveblog-ukraine-samstag-472.html>

(tradukita de mw ,subtenita de Google-translate)

-

Komento de AVE/mw:

1. Rusio dum tiu tempo - en vintro 2021/22 - amasigis diversajn armilojn, tankojn kaj kamionojn por trupoj, ktp laŭlonge de la limo al Ukrainio, kaj (se mi bone rememoras) argumentis ke estos por granda manovro.

2. Tiuj senditaj armiloj de Usono estis defendaj armiloj. Kaj uzataj nur ene de Ukrainio

kiam sur la strato longa vico de rusaj milit-veturiloj estis survoje al Kievo - en Buĉa kaj Irpin okazis la unuaj kruelecoj de rusiaj soldatoj kontraŭ civilaj homoj. Feliĉe la marĉa tereno laŭlonge de Pripjat malhelpis al ili veturi trans la tereno. Tial tiu kolono estis ne protektita.

- -

= = =